T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/195
KARAR NO : 2023/292
KARAR TR : 17/04/2023

ÖZET: İdari para cezası niteliğindekiizinsiz kazı bedelinin tahsili amacıyla tesis edilen belediyeencümen kararının iptali istemiyle açılandavanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : Tekirdağ Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. İ. G
Davalı : Süleymanpaşa Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. E. D

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacı vekili, davacı idarenin Tekirdağ ili, ... Mahallesi, ... Sokak adresinde izinsiz kazı yaptığından bahisle, izinsiz kazı bedeli olan 3.045,17 TL idari para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin Süleymanpaşa Belediye Encümeninin 07/06/2022 tarih ve 599 sayılı kararının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Tekirdağ1. Sulh Ceza Hakimliği 01/07/2022 tarih ve D.İş.No. 2022/2011 sayılı kararı**ile, başvuru konusu olan 3.045,17 TL izinsiz kazı bedelinin kaldırılması talebinin, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"İdari Yaptırımlar"* başlıklı 16. maddesinde yer alan idari para cezası ile idari yaptırımlar kapsamına girmediğini ve söz konusu bedelin 5326 sayılı Kanun'da belirtilen kanunilik unsurunu taşımadığını, başvuru hakkında bu itiraza bakmanın Sulh Ceza Hakimliklerinin görevinde bulunmadığını belirterek, başvurunun 5326 sayılı Kanun'un 28/1-b maddesi uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karara davacı vekilince itiraz edilmiştir.

3. Tekirdağ2. Sulh Ceza Hakimliği 02/08/2022 tarih ve D.İş.No. 2022/2011 sayılı kararıile, itirazın reddine kesin olarak karar vermiştir.

4. Davacı vekili aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **Tekirdağ 2. İdare Mahkemesi 21/02/2023 tarih ve E.2022/696 sayılı kararı** ile, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun mükerrer 79. maddesi hükmü uyarınca verilen idari para cezalarına karşı açılan davaların görüm ve çözümüne ilişkin özel bir düzenleme bulunmaması, dava konusu idari para cezasının Kabahatler Kanunu kapsamında idari yaptırım niteliğinde olması ve dava konusu işlem dahilinde davacı ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren bir kararın da bulunmaması hususları göz önünde bulundurulduğunda, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde 5326 sayılı Kanun hükümleri uyarınca adli yargının görevli olduğu sonucuna varıldığını belirterek, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, Uyuşmazlık Mahkemesince bir karar verilinceye kadar yargılamanın ertelenmesine karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun*"Altyapı kazı izni harcı"* başlıklı Mükerrer 79. maddesi şöyledir:

"(Ek: 15/2/2018-7099/10 md.)

Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde umumi hizmet alanlarında yapılacak kazı işlemleri için belediyece verilecek altyapı kazı izni, altyapı kazı izni harcına tabidir. Bu harcın mükellefi altyapı kazı izni talebinde bulunanlardır.

Altyapı kazı izni harcının matrahı, öncelikle Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yayımlanan birim fiyatlar olmak üzere Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı veya bunların ilgili birimlerince yayımlanan birim fiyatlarının, bu idarelerde kazı alanı türü itibarıyla birim fiyatının olmaması halinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca yayımlanan birim fiyatlarının, kazı alanıyla çarpılması sonucu bulunan ve alan tahrip tutarı olarak tanımlanan tutardır. Altyapı kazı izni harcı, alan tahrip tutarı üzerinden binde 2 oranında alınır. Cumhurbaşkanı belediye grupları itibarıyla bu oranı yarısına kadar indirmeye, on katına kadar artırmaya yetkilidir.

Bu madde kapsamında verilecek altyapı kazı izinleri için ilgili belediyeden altyapı kazı izni belgesi alınır. Altyapı kazı izni başvuruları on beş gün içerisinde sonuçlandırılır. Altyapı kazı alanı ile kazı sırasında diğer altyapı tesislerine zarar verilmesi halinde bu tesisler kazıyı yapan tarafından eski haline getirilir. Altyapı kazı alanı, alan tahrip tutarının peşin yatırılması veya alan tahrip tutarı kadar teminat verilmesi halinde belediyece de kapatılabilir. İzinsiz altyapı kazısı yapanlara veya altyapı kazı alanını usulüne uygun kapatmayanlara belediye encümenince alan tahrip tutarının beş katına kadar idari para cezası verilir. İdari para cezası, ilgilisine tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir. Bu yerlerin alan tahrip tutarı, varsa teminatı düşülerek ayrıca tahsil edilir."

7. Diğer taraftan, Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi AYKOME Çalışma Yönetmeliğinin*"Amaç"* başlıklı1. maddesi şöyledir:

"Bu Yönetmeliğin amacı; Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi bünyesinde kurulan Altyapı Koordinasyon Merkezinin çalışma esas ve usulleri ile müeyyide işlemlerini düzenlemektir."

8. Yönetmeliğin *"Kapsam"*başlıklı2. maddesi şöyledir:

"Bu Yönetmelik; Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi sınırları içindeki altyapı hizmetlerinin koordinasyon içerisinde yürütülebilmesi amacıyla Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Yönetmeliğinde yer almayan, altyapı kazı izni süreçleri, çalışma esas ve usulleri ile müeyyideleri kapsar. "

9. Aynı Yönetmeliğin *"Dayanak"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"Bu Yönetmelik, 10.07.2004 tarihli 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 8'inci maddesi, 03.07.2005 tarihli 5393 sayılı Belediye Kanununun 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ile, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun mükerrer 79. maddesi ve 15.06.2006 tarihli 26199 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliğinin 27'nci maddesine, 20.11.1981 tarihli 2560 sayılı İSKİ Kanununun 21'inci Maddesinin (a) bendine ve 14.03.2013 tarihli 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 17'nci Maddesinin (9)'uncu fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır."

10. Yönetmeliğin *"Müeyyideler"* başlıklı 13. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Kamu kurum ve kuruluşları, özel ve tüzel kurum, kuruluşlar ve şahıslar tarafından altyapı kazı izni olmadan ve çalışma bildirimsiz kazı yapılması halinde 5 katı alan tahrip tutarı alınır. Tespit edilen çalışma toprak alanda yapılmakta ise stabilize alan olarak işlem yapılır."

11. Yönetmeliğin *"Müeyyide Esasları"* başlıklı 20. maddesi şöyledir:

"İzinsiz altyapı kazısı yapanlara veya altyapı kazı alanını usulüne uygun kapatmayanlara belediye encümenince alan tahrip tutarının beş katına kadar idari para cezası verilir.

(2) Müeyyide bedellerine esas olan tutanaklara, tebliğ tarihinden itibaren 10 gün içerisinde itiraz edilebilir. AYKOME Şube Müdürlüğü veya ilgili belediyesindeki AYKOME birimi tarafından itiraz değerlendirilir. Yeni tespit ve değerlendirme sonucunda ilk yapılan işlemlerle ilgili değişiklik, düzeltme veya iptal söz konusu ise tekrar tutanak altına alınarak bu işlemler tamamlanır.

(3) Cezai müeyyideler, AYKOME Şube Müdürlüğünün veya ilgili belediyesindeki AYKOME biriminin teklifi ile belediye encümenince uygulanır.

(4) İdari para cezası, ilgilisine tebliğ tarihinden itibaren en geç 1 ay içinde ödenmesi gerekmektedir.

..."

12. Kaldı ki, Belediyeencümenlerinin Kabahatler Kanunu hükümlerine göre idari para cezası ve idari tedbir kararları verebileceğine dair 1608 sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkamı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 tarih ve 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil Kanunun 1. maddesinde de;*"Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlereveya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre*

idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir." hükmü yer almıştır.

13. 01/06/2005 tarihinde 5326 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesince, sözü edilen Kanun'un diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda: diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan kanunun amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19. maddelerinde belirtilen koşulları taşıması,27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olanlarına karşı 01/06/2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılındığına ve bu nedenle doğan görev uyuşmazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulunduğuna karar verilmiştir.

14. Daha sonra, 30/03/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesini değiştiren 06/12/2006 tarihli, 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi şöyledir:

> *" (1) Bu Kanunun;*
> *a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,*
> *b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,*
> *uygulanır."*

15. Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

> *"İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir."*

16. 2464 sayılı Kanunda ve Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi AYKOME Çalışma Yönetmeliğinde davacının işlediği ileri sürülen kabahate ilişkin idari yaptırım düzenlenmiş, ancak bu idari yaptırımakarşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

17. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 17/04/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosya sureti ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

18. Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

19. Dava, izinsiz kazı bedelinin tahsili amacıyla tesis edilen idari para cezasına konu Süleymanpaşa Belediye Encümeninin 07/06/2022 tarih ve 599 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

20. Olayda, Tekirdağ ili, ... Mahallesi, ... Sokak adresinde alt yapı kazı çalışması izin belgesi olmadan altyapı çalışması yapılması nedeniyle 2,64 m2 alanda asfalt zeminde oluşan hasar bedeli hesaplandığı ve izinsiz kazı bedeli adı altında 3.045,17 TL'ninbaşvuran idareden tahakkuk ve tahsilatının karar altına alındığının görüldüğü, dava konusu edilen işlemlerin hangi mevzuata dayanılarak tesis edildiğine yönelik bir bilgiye rastlanılmamış ise de, işlemin 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu ve Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi AYKOME Çalışma Yönetmeliği uyarınca tesis edildiğive talep edilen izinsiz kazı bedelinin idari para cezası niteliğinde olduğu değerlendirmesi yapılmıştır.

21. Bu durumda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

22. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

23. Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir kanun ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni kanuna göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni kanundaki görev kuralının, değişikliğinyürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

24. Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkemenin davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

25. İncelenen uyuşmazlıkta, uygulanan idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 2464 sayılı Kanun ve Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Alt Yapı Koordinasyon Merkezi Çalışma Yönetmeliği uyarınca verilecek para cezalarına karşı yapılacak itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır.

26. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde bu Kanun'un, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin birinci fıkrası uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

27. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak, Tekirdağ 2. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Tekirdağ 1. Sulh Ceza Hâkimliğinin 01/07/2022 tarih ve D.İş.No. 2022/2011 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Tekirdağ 2. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Tekirdağ 1. Sulh Ceza Hâkimliğinin 01/07/2022 tarih ve D.İş. 2022/2011 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

17/04/2023 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nilgün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

